

Česká zemědělská univerzita v Praze

Institut vzdělávání a poradenství

Katedra pedagogiky

**Analýza praktické části závěrečných zkoušek
na konkrétní střední odborné škole**

Bakalářská práce

Autor: **František Mourek**

Vedoucí práce: **Ing. Emil Kříž, Ph.D.**

2017

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

Analýza praktické části na konkrétním středním odborném učilišti

vypracoval samostatně a používal pouze parametry, které cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Uvědomuji si, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejňováním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Uvědomuji si, že moje bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitní databázi a bude přístupná k nahlédnutí.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především § 35, odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou.

V Praze, dne 25. 4. 2017

.....

Podpis autora

Poděkování

Rád bych touto formou velice poděkoval panu Ing. Emilu Křížovi, Ph.D. za vstřícný a ochotný přístup a vedení mé bakalářské práce.

Abstrakt

Náměty pro svou bakalářskou práci na téma „Analýza praktické části závěrečných zkoušek na konkrétní střední odborné škole“ jsem získal na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví, hodnotím a porovnávám zde také závěrečné zkoušky oboru 41-53-H/02 Jezdec a chovatel dostihových koní v letech 2013, 2014 a 2015.

V teoretické části popisuji vzdělávací systémy a formy výuky. Dále se zabývám vlivy učitele a rodiny na školní úspěšnost žáků.

V praktické části představuji školu, na které analýza probíhala, a popisuji obor vzdělání. Následně se zaměřuji na samotnou analýzu závěrečných zkoušek ve třech po sobě jdoucích letech. Výsledky jsou objektivní, protože zkoušky byly konané podle Jednotného zadání závěrečných zkoušek.

Klíčová slova

Odborný výcvik, žák, analýza, zkoušky, vzdělávání, učitel

Abstract

My bachelor thesis on theme „Analyze of practical part of final exams on specific high school“ was made on High school of horseracing and horse riding. In thesis I evaluate and compare final exams of specialization 41-53-H/02 The rider and breeder of racehorses in years 2013, 2014 and 2015.

In theoretical part I describe the education systems and forms of education. I also deal with the effects of teachers and families on the school success of students.

In practical part I introduce the school where the analyze was made and describe the discipline of education. Then I focus on analyze of final exams in three years itself. Results are objectiv, because the exams was held under the Uniform task of final examinations.

Key words

Professional trainig, student, analyze, exams, education, teacher

OBSAH

1 Úvod	9
2 Cíl a metodika práce.....	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika práce.....	11
2.3 Hypotéza	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Vzdělávací systémy.....	12
3.1.1 Evropský kvalifikační rámec.....	12
3.1.2 Národní soustava kvalifikací.....	12
3.1.3 Rámcový vzdělávací program.....	13
3.1.4 Školní vzdělávací program.....	14
3.1.4.1 Součásti vzdělávacího programu.....	15
3.2 Formy výuky v odborných předmětech	17
3.2.1 Formy výuky podle způsobu organizace vyučování	17
3.2.1.1 Vyučovací jednotka.....	17
3.2.1.2 Praktická výuka.....	18
3.2.1.3 Exkurze	18
3.2.1.4 Cvičení	18
3.2.2 Rozdělení vyučovací hodiny	18
3.2.3 Vedení vyučovací hodiny.....	19
3.3 Učitel.....	20
3.3.1 Schopnosti učitele	20
3.3.1.1 Inteligence	20
3.3.1.2 Tvořivost	20
3.3.1.3 Moudrost	21
3.3.1.4 Myšlení.....	21
3.3.2 Typologie učitele.....	21
3.3.2.1 Logotrop.....	22
3.3.2.2 Paidotrop	22
3.3.2.3 Autokratický typ.....	22
3.3.2.4 Demokratický typ.....	22
3.3.2.5 Liberální typ	23

3.3.3 Učitel odborného výcviku	23
3.3.4 Vedení žáků během výuky	23
3.4 Socializace a rodinné prostředí	25
3.4.1 Typy rodin.....	26
3.4.1.1 Přetížená rodina.....	26
3.4.1.2 Perfekcionistická rodina.....	26
4 Praktická část práce	27
4.1 Střední škola dostihového sportu a jezdeckví	27
4.1.1 Z historie školy.....	27
4.1.2 Obory na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví	28
4.1.2.1 Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport	28
4.1.2.2 Chovatelství se zaměřením na dostihový sport	28
4.1.2.3 Trenérství dostihových a sportovních koní (nástavbové studium).....	28
4.2 Profil absolventa oboru (41-53-H/02).....	29
4.3 Odborný výcvik.....	31
4.4 Odborné kompetence	32
4.5 Jednotné zadání závěrečných zkoušek	34
4.6 Závěrečné zkoušky.....	35
4.6.1 Písemné závěrečné zkoušky	37
4.6.1.1 Organizace písemné závěrečné zkoušky	37
4.6.1.2 Analýza písemné závěrečné zkoušky	37
4.6.2 Ústní závěrečné zkoušky.....	39
4.6.2.1 Organizace ústní závěrečné zkoušky.....	39
4.6.2.2 Analýza ústní závěrečné zkoušky	39
4.6.3 Praktické závěrečné zkoušky	41
4.6.3.1 Organizace praktické závěrečné zkoušky	41
4.6.3.2 Analýza praktické závěrečné zkoušky	41
5 Zhodnocení výsledku	44
6. Závěr	46
7 Seznam použitých zdrojů	47
8 Přílohy.....	50

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1 – Seznam žáků ve školním roce 2013/14	35
Tabulka č. 2 – Seznam žáků ve školním roce 2014/15	36
Tabulka č. 3 – Seznam žáků ve školním roce 2015/16	36
Tabulka č. 4 – Přehled známek ve školním roce 2013/14.....	37
Tabulka č. 5 – Přehled známek ve školním roce 2014/15.....	37
Tabulka č. 6 – Přehled známek ve školním roce 2015/16.....	38
Tabulka č. 7 – Přehled známek ve školním roce 2013/14.....	39
Tabulka č. 8 – Přehled známek ve školním roce 2014/15.....	40
Tabulka č. 9 – Přehled známek ve školním roce 2015/16.....	40
Tabulka č. 10 – Přehled známek ve školním roce 2013/2014.....	41
Tabulka č. 11 – Přehled známek ve školním roce 2014/15.....	42
Tabulka č. 12 – Přehled známek ve školním roce 2015/16.....	42
Graf č. 1 – Procentuální znázornění známek všech tří ročníků.....	38
Graf č. 2 – Porovnání průměrných známek z písemné závěrečné zkoušky	39
Graf č. 3 – Procentuální znázornění známek všech tří ročníků.....	40
Graf č. 4 – Porovnání průměrných známek z ústní závěrečné zkoušky	41
Graf č. 5 – Procentuální znázornění známek všech tří ročníků.....	42
Graf č. 6 – Porovnání průměrných známek z praktické závěrečné zkoušky.....	43

1 Úvod

Škola provází každého člověka od útlého dětství. Má významný vliv nejen na učení, ale také na sociální cítění. Většina lidí chodila do mateřské školy, kde se malé děti učí základním dovednostem a soužití s ostatními dětmi. Dále pak každý prošel základní školou, protože v České republice je zákonem stanovená povinná školní docházka. Základní škola má za cíl naučit žáky základním vědomostem, konfrontovat je se svými vrstevníky a naučit je jak řešit problémy.

Dalším stupněm vzdělání jsou střední školy zakončené maturitou, které poskytují všeobecné vzdělání, a střední školy zakončené výučním listem, které mají za cíl připravit žáky na povolání, které si zvolili. V současné době prochází střední odborné vzdělání krizí a na tříleté obory zakončené výučním listem se hlásí stále méně žáků. Samotné školy jsou nuceny ve velmi silné konkurenci o žáky bojovat. Vzdělávací systém prošel a stále prochází řadou změn, mění se také požadavky škol, které reagují na rychlý vývoj moderního světa. Stoupá i poptávka po kvalitnějším ubytování a stravování na školách. Základem pro úspěšnost ve vzdělávání žáků je osobnost učitele, který by měl žáky pozitivně motivovat, dále pak žáky podporovat v sebevzdělávání, naučit je pracovat s informacemi a poznatky pak interpretovat a aplikovat.

Pracuji jako učitel odborného výcviku na Střední škole dostihového sportu a jezdectví v Praze - Velké Chuchli. Během svého šestiletého působení na škole jsem se každý rok účastnil závěrečných zkoušek. Učím převážně žáky prvních a druhých ročníků, žáci třetích ročníků vykonávají odborný výcvik výhradně na smluvních pracovištích u různých renomovaných trenérů, jak na závodišti ve Velké Chuchli, tak i na smluvních pracovištích po celé České republice.

Proto jsem si zvolil práci na téma „Analýza praktické části závěrečných zkoušek na konkrétní střední odborné škole“. Závěrečné zkoušky na škole probíhají podle Jednotného zadání závěrečných zkoušek (JZZZ), takže jsou na stejné úrovni

náročnosti a tím by měla být zajištěna dobrá objektivita analýzy. Budu hodnotit procentuální úspěšnost žáků ve školních letech 2013/14, 2014/15, 2015/16 a pomocí tabulek a grafů porovnávat výsledky mezi jednotlivými ročníky.

Učitel je bezesporu důležité a také náročné povolání. Vedle rodiny má významný vliv na výchovu a vývoj dítěte, proto se v teoretické části dotknu i tématu typologie učitelů a toho, jak může učitel svými schopnostmi a dovednostmi ovlivnit žáky.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Bakalářská práce má za cíl analyzovat a posoudit výsledky žáků u závěrečných zkoušek při jednotném zadání. Analýza byla prováděna na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví v Praze – Velké Chuchli.

2.2 Metodika práce

Podklady k jednotnému zadání závěrečné zkoušky jsem získal od ředitelky školy, na které analýza probíhala. Další cenné informace jsem čerpal od zástupkyně ředitelky pro odborný výcvik. Všechny tabulky, grafy a výsledky budou uvedeny v další části bakalářské práce.

2.3 Hypotéza

Všichni žáci učebních oborů skládají závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání, a tak mají školy možnost porovnávat, analyzovat a hodnotit výsledky žáků stejného oboru z různých škol.

3 Teoretická východiska

V následujících podkapitolách popíši teoretická východiska, o která se pak opírá závěrečná analýza.

3.1 Vzdělávací systémy

3.1.1 Evropský kvalifikační rámec

Evropský kvalifikační rámec, zkratkou EQF (European Qualifications Framework), je jednotná stupnice osmi úrovní, do kterých lze zařadit všechny kvalifikace. Od roku 2008 probíhají v evropských zemích tzv. přiřazovací procesy, v rámci kterých jsou všechny kvalifikace v jednotlivých zemích přiřazovány k osmi úrovním společného EQF.

Proces přiřazování

Proces přiřazování národních úrovní kvalifikací k EQF spadá do působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), které je dle zákona č. 2/1969 orgán k tomu kompetentní.

3.1.2 Národní soustava kvalifikací

Národní soustava kvalifikací (NSK) vzniká v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a respektuje EQF. NSK je veřejně přístupný registr všech úplných a dílčích kvalifikací na území České republiky.

Úplná kvalifikace

Způsobilost vykonávat určité povolání, případně více povolání, s perspektivou, že se bude jednat o povolání obsažené v NSK.

Dílčí kvalifikace

Způsobilost vykonávat určitou pracovní činnost nebo ucelený soubor pracovních činností. Mohou být součástí některé dílčí kvalifikace. Lze je získat nezávisle na studiu v nějakém vzdělávacím zařízení jen vykonáním z předepsané zkoušky.

Např. podle Slavíka a Millera (2012) pro obor zemědělec – farmář (41-51H/01) jsou celkem tři dílčí kvalifikace (pěstitel základních plodin, chovatel a ošetřovatel skotu, chovatel a ošetřovatel prasat) a zájemce může získat na základě úspěšných zkoušek jednu, dvě, nebo všechny tři dílčí kvalifikace. Pro každou dílčí kvalifikaci jsou stanovena kritéria, kterými se způsobilost hodnotí a prověřuje.

3.1.3 Rámcový vzdělávací program

Školský zákon (561/2004 Sb., §4 ods.1) uvádí, že Rámcové vzdělávací programy (RVP) stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.

Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělání je pedagogický dokument, který stanovuje základní pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích

programů (ŠVP). Závazný a otevřený dokument, který jsou školy povinny respektovat, dále pak bude ověřován, doplňován a upravován. Dokument je veřejně přístupný.

3.1.4 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program je schválen MŠMT ve formě učebních dokumentů. Vzdělávací program či více vzdělávacích programů přísluší k určitému studijnímu nebo učebnímu oboru.

Školský zákon (561/2004 Sb., §5 ods. 2) uvádí, že Školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž není vydán rámcový vzdělávací program, stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběhu a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, označení dokladu o ukončeném vzdělání, pokud bude tento doklad vydáván. Dále stanoví popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje.

Dále školský zákon (561/2004 Sb., §5 ods. 2) ukládá, že školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení. Školní vzdělávací program ředitel školy nebo školského zařízení zveřejní na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení; do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, anebo za cenu v místě obvyklou může obdržet jeho kopii. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno.

Podle Kašparové (2012) je za zpracování Školního vzdělávacího programu odpovědný ředitel školy a svým podpisem ho schvaluje jako platný učební dokument. Může být koordinátorem, ale pokud škola zpracovává více ŠVP, je vhodnější pověřit funkci koordinátora jinou osobu.

3.1.4.1 Součásti vzdělávacího programu

Součástmi vzdělávacího programu jsou profil absolventa, charakteristika vzdělávacího programu školy, učební plán a soubor učebních osnov. Všechny jeho části jsou detailněji popsány v následujících podkapitolách.

Profil absolventa

Vyjadřuje především, co by měl absolvent ovládat po ukončení přípravy (získané kompetence) v příslušném vzdělávacím programu. Profil má formální strukturu, která obsahuje: název vzdělávacího programu včetně kódu, dosaženého stupně vzdělání, způsobu ukončení a certifikace, výsledku vzdělání.

Výsledky vzdělání se dělí na obecnou úvodní část, obecné vědomosti, dovednosti a postoje, odborné vědomosti, dovednosti a postoje, možnost uplatnění absolventa.

Charakteristika vzdělávacího programu školy

Podává informaci o vzdělávacím programu a zaměřuje se na popis vnitřní struktury programu z hlediska jeho průběhu. Má formální strukturu, obsahuje kód a název vzdělávacího programu, vstupní předpoklady žáků, délku vzdělávacího programu a formu studia, pojetí a cíle vzdělávacího programu. Charakteristikami obsahových složek jsou všeobecné vzdělání, odborné vzdělání, klíčové dovednosti, organizace výuky a metodické přístupy.

Učební plán

Rozvržení jednotlivých složek vzdělávání do vzdělávacích předmětů s uvedením jejich rozsahu a rozvržení do ročníků. Nutné je rozlišit předměty povinné, volitelné a nepovinné. Učební plán má formální strukturu. Obsahuje kód

a název vzdělávacího programu, tabulku rozčlenění předmětů a počtu hodin vyučovacích předmětů, tabulku využití týdnů ve školním roce a tabulku rozčlenění klíčových dovedností.

Soubor učebních osnov

Vztahují se k určitému předmětu, tzn. každý vyučovací předmět má svoji osnovu. Osnovy mají formální strukturu a obsahují název vyučovacého předmětu, pojetí vyučovaného předmětu, výchovně vzdělávací cíle a rámcový obsah učiva a předpokládanou dotaci vyučovacích hodin.

3.2 Formy výuky v odborných předmětech

Určité sestavení podmínek, tak aby došlo k realizaci obsahu vyučování v určitém místě a času, které můžeme rozdělit na dvě hlediska. Zaprvé podle způsobu organizace vyučování, zadruhé podle vztahu k jednotlivci a ke skupině.

Podle Průchy (2009) patří organizační formy ve vzdělávání k vnějším činitelům a spolu s výukovými metodami vytváří předpoklady k úspěšnému průběhu výuky.

3.2.1 Formy výuky podle způsobu organizace vyučování

Podle způsobu organizace vyučování se formy výuky dělí na vyučovací jednotku, praktickou výuku, exkurze a cvičení, viz následující podkapitoly.

3.2.1.1 Vyučovací jednotka

Vyučovací jednotka (vyučovací hodina) má klasicky dle vyhlášky MŠMT délku 45 min. Podle celkového zaměření může být:

- motivační, převážně úvodní hodina má vzbudit zájem žáka o daný předmět,
- expoziční, hodina, ve které převažuje výklad nového učiva,
- aplikační, po získání poznatků je zaměřena na praktickou aplikaci určitých postupů a vede k získávání dovedností,
- fixační, je zaměřená na opakování a upevňování vědomostí a dovedností, slouží vyučujícímu jako zpětná vazba, proto klasifikace není účelem,
- diagnostická, slouží ke zjištění stavu vědomostí, dovedností a postojů žáků, zároveň plní i funkci upevňování vědomostí,
- kombinovaná, nejčastěji využívaná vyučovací jednotka, která bývá základem pedagogického úspěchu.

3.2.1.2 Praktická výuka

Praktická výuka je formou výuky, která je organizovaná na středních odborných učilištích jako odborný výcvik a na středních školách formou praxe a cvičení. Probíhá ve školách a školských zařízeních. Výuku zajišťuje učitel odborného výcviku a instruktor.

3.2.1.3 Exkurze

Exkurze (exkurzní vyučovací jednotka) trvá většinou jeden den. Měla by být situovaná do prostředí, které se žákům jinak obtížně přibližuje, nebo které prohloubí jejich teoretické poznatky. Proto by exkurze měla probíhat v podnicích s moderními technologiemi a dobrou organizací práce.

3.2.1.4 Cvičení

Cvičení je součástí předmětu a dáno učebním plánem. Trvá jednu, dvě, případně více vyučovacích hodin. Jedná se především o získání intelektuálních a senzomotorických dovedností.

3.2.2 Rozdělení vyučovacích hodin

Podle Dvořáčka (2005) lze vyučovací hodiny obvykle rozdělit na "začátek", "střed" a "závěr". V úvodu je dána do souvislosti s minulými poznatky a žáci jsou uváděni do jejího obsahu. Je vyjasněn cíl hodiny. Učitelé žákům cíle přečtou, většina z nich je vysvětluje méně formálně. Zvláště důležité je rozvážit úvodní činnost: chcete začít energicky, zklidnit žáky, anebo zvolit činnost, při níž nevádí, že v jejím průběhu budou přicházet opozdilci? Poté následuje seznámení žáků s činností; je třeba jim poskytnout všechna potřebná vysvětlení a popřípadě "ukázkou" - to znamená, že žáci objevují věci, které se mají naučit, všechna „co, proč a jak“. Dále věc procvičují, aby rozvinuli schopnosti vyjádřené v cílech. Je možné práci žáků

průběžně kontrolovat a opravovat. V závěrečné části probíhá ujasnění a shrnutí toho, co se naučili, následuje seznámení žáků s tématem další hodiny.

3.2.3 Vedení vyučovací hodiny

Vedení výuky je, jak je vysvětleno v publikaci Dyrtrtové (2009), složitý proces, založený na citlivé, přiměřené interakci mezi učitelem a žáky. Interakcí rozumíme nejen vzájemnou spolupráci, ale i vzájemné ovlivňování, napodobování, přenášení nálad, postojů, názorů, motivačních faktorů. Jde o vcit'ování se do emocí, postojů, názorů, úvah, kdy je víceméně ovlivněno jednání jednoho činitele jednáním druhého činitele.

3.3 Učitel

Učitel je součástí výchovně vzdělávacího procesu. Jeho úkolem je zlepšovat prostředí, ve kterém probíhá výchovný a vzdělávací proces, předávat své znalosti a motivovat žáky k získávání znalostí z dalších zdrojů (knihy, internet, atd.). Dnešní doba klade na člověka velké nároky, neboť se neustále něco mění, přibývají nové a nové technologie, proto hraje velkou roli v učitelské profesi sebevzdělávání.

3.3.1 Schopnosti učitele

Dalším důležitým faktorem jsou schopnosti, kterými by měl dobrý učitel disponovat, a jsou to např. inteligence, tvořivost, moudrost.

3.3.1.1 Inteligence

Psychologie popisuje inteligenci jako mentální výkony, kdy je třeba dosáhnout určitého cíle určitými prostředky. Jde o obecnou schopnost řešit problémy, adaptabilitu chování.

Nakonečný (2009) uvádí, že W. Stern (1921) chápal inteligenci jako obecnou schopnost psychického přizpůsobení se člověka novým životním podmínkám a úkolům.

3.3.1.2 Tvořivost

Tvořivost neboli kreativita je dnes považována za jednu z nejcennějších vlastností člověka, protože je zdrojem pokroku v životě společnosti, ve vědách, umění a technice. Projevuje se jako vynalézavost nebo jako vznik něčeho nového, originálního. Tvořivý učitel může vnést do výuky nové prvky, které neustále mění nebo vylepšuje, ale také tvůrčí řešení problémů.

3.3.1.3 Moudrost

Moudrost není snadné definovat, ale nejčastěji se uvádí v souvislosti s pojmem zkušenost. Platón pokládal moudrost za nejvyšší ctnost.

Nakonečný (2009) se ve své knize zamýšlí nad tím, jaký je vztah mezi inteligencí a moudrostí a jaký je rozdíl mezi lidmi moudrými a chytráky? Uvádí, že podle slovenského odborníka na psychologii Ruisela je moudrost činností naší inteligence.

3.3.1.4 Myšlení

Hanušová (2014) uvádí, že myšlení je poznávací proces. Jedná se o zprostředkované a zobecňující poznání světa a za pomoci rozumových operací jej přetváříme, řešíme problémy a objevujeme neznámé. Liší se od vnímání a představování.

3.3.2 Typologie učitele

Typologie si neklade za cíl „škatulkování“ učitelů, ale pokouší se hledat optimální model profilu osobnosti učitele, a to z hlediska vztahu k žákům, pojetí vyučování apod.

Kohoutek (2000) ve své knize píše, že typologie učitele je důležitá pro sebereflexi, na jejím základě a podle svého způsobu jednání a charakterových vlastností je s ní třeba dále pracovat.

Dytrtová, Krhutová (2009) uvádí, že typ sice představuje určitou charakteristiku, ale každá osobnost nemusí být typologicky vyhraněna a může patřit k několika typům. Proto pojem typ vyzdvihuje především dominantní vlastnosti nebo jejich soubor.

3.3.2.1 Logotrop

Tento typ učitele se orientuje na obsah, na učivo, na vědomosti žáků. Snaží se vyvolat zájem o svůj obor, což může vést v některých případech až ke kázeňským problémům mezi učitelem a jeho žáky.

3.3.2.2 Paidotrop

Učitel, který se orientuje hlavně na samotného žáka, jeho výchovu a rozvoj. Takový učitel může snižovat požadavky, čehož můžou žáci zneužívat.

3.3.2.3 Autokratický typ

Učitel tohoto typu rozkazuje, záporně hodnotí chyby žáků, nerespektuje přání a potřeby žáků, neumožňuje jim projevit samostatnost a tvořivost. Je velmi náročný a často požaduje doslovnou reprodukci toho, co žáky učil. Skupina nebo třída vedená tímto stylem vykazuje vysoké výkony, ale pouze za kontroly učitele. U slabších typů žáků může tento styl vést až ke zdravotním potížím.

3.3.2.4 Demokratický typ

Pevné výchovné působení, kde je dostatek prostoru i pro iniciativu, samostatnost a tvořivost v práci. Třída má jasný přehled o postupu k cíli, sankce jsou uplatňovány spravedlivě a vyváženě. Demokratický styl pomáhá rozvíjet psychosociální osobnost žáka a je optimální pro utváření kolektivu a pro výchovnou práci vůbec. Pro učitele je tento styl velice obtížný a i zde naráží na určité míry dominantních forem a jeho úkolem je, aby tyto formy nepřevažovaly.

3.3.2.5 Liberální typ

Učitel řídí žáky málo nebo vůbec. Má přílišnou až neoprávněnou důvěru v žáky. Liberální styl nedává žákům normy a požadavky nezbytné pro formování charakteru. Skupina obvykle nedosahuje výsledků, kterých by chtěla nebo mohla dosáhnout. Žáci jsou nejistí a mají sklon k chaotickým reakcím.

3.3.3 Učitel odborného výcviku

Zákon o pedagogických pracovnících (561/2004 Sb., §5 ods. 2) uvádí, že učitel odborného výcviku získává odbornou kvalifikaci buď jako učitel praktického vyučování, nebo středním vzděláním s výučním listem, který odpovídá charakteru praktického vzdělávání, a vzděláním v bakalářském studijním programu v oblasti pedagogických věd pro přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou pro přípravu učitelů střední školy nebo druhého stupně základní školy, studiem pedagogiky.

3.3.4 Vedení žáků během výuky

Dytrtová se zmiňuje (2009), že na počátku výuky je vhodné vymezit cíl jako problém, který máme řešit. V průběhu výuky se studenty můžeme kontrolovat jeho dosažení. Formulace výukových cílů by neměla chybět v závěru hodiny. Žáci by měli mít jasnou představu o tom, co se od nich bude v příštích vyučovacích hodinách vyžadovat, co si mají zapamatovat, čemu mají rozumět a co aplikovat. Jasným sdělením požadavků (cílů) učitel přenáší odpovědnost za přípravu na žáka, učí jej odpovědnosti za dosahované výsledky. To má nesporný formativní význam. Průběh výuky musí být plynulý. Smyslem plynulosti je zabezpečit, aby studenti ve výuce pracovali bez zbytečného vyrušování.

Dle Kalhouse (2009) má výuka začít přesně tím, že vyučující přichází do výuky včas, dává najevo, za jak důležitý svůj předmět považuje, a také to, že má

zájem, aby si studenti odnesli co nejvíce poznatků a dovedností z výuky. V případě zdržení se vyučující nezapomene studentům omluvit. Totéž platí i u žáků či studentů. První pedagogova slova jsou zpravidla očekávána se zájmem, protože žáci chtějí vědět, co je ve výuce čeká. V zájmu pedagoga je vytvořit u žáků pozitivní očekávání něčeho zajímavého, poutavého. Učitelé řečnictví zdůrazňují význam začátku každého projevu a doporučují, aby se první věty přednášející naučil zpaměti. Pro vyučujícího to znamená důkladnou přípravu (promýšlení) právě zahájení výuky, aby působilo motivačně. Vhodné je sdělení celého programu výuky - co budeme dělat napřed, co potom, co se dá od dnešní výuky očekávat.

3.4 Socializace a rodinné prostředí

Socializace je proces, který trvá celý život. Proces seznamování člověka s kulturním prostředím jeho rodiny, při kterém dochází k osvojování kulturních způsobů chování a cítění. Tento proces je v podstatě sociální učení odehrávající se v sociálních situacích.

Oudová (2014) uvádí, že výsledkem socializace je jedinec, který je schopný plnit očekávání skupiny nebo společnosti, ve které žije a osvojuje si její normy, které pak předává dál.

Největší vliv v sociálním učení má na člověka rodina, která ho učí orientaci ve světě společenských zvyklostí a hodnot, kulturním návykům slušného chování, péči o tělesnou hygienu atd. Tento proces se nazývá primární socializací.

Další vliv na vývoj člověka má škola, různá sdružení, kluby, zaměstnání, média atd. a tento proces je označován jako sekundární socializace. Z toho vyplývá, že největším a prvotním faktorem, který dítě ovlivňuje, je rodina. Ta ho učí základům morálky, klade na něj určité (někdy až přehnané) nároky a učí jej pravidlům rodinného soužití.

Učitel proto nemůže žáka odsoudit za jeho chování nebo horší prospěch, ale měl by s žákem pracovat a hledat jejich příčinu. Se žakovým prospěchem nebo jeho chováním velice často souvisí vnitřní klima jeho rodiny. Proto je důležité znát i sociální prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Přibývá rodin, ve kterých matka a otec dítěte nežijí spolu, jsou příliš mladí na výchovu, atd. To může mít za následek psychické problémy dítěte.

3.4.1 Typy rodin

3.4.1.1 Přetížená rodina

V dnešní „uspěchané“ době přibývá přetížených rodin, a to zejména z důvodu ekonomických problémů, pracovní vyčerpání nebo také onemocnění člena rodiny. I když mají takové rodiny všechny předpoklady pro dobrý vývoj dítěte, milují je a záleží jim na dobré péči, tak tyto problémy (někdy mohou být jen dočasné) mají vliv na psychický vývoj dítěte.

Helus (2007) se domnívá, že problémy některé rodiny spíše mobilizují, posilují životní optimismus a z toho těží i jejich potomci. Na druhé straně jsou rodiny (rodiče), které snesou malou zátěž a mají pocit vyčerpání, zoufalství. Cítí, že tím trpí i jejich děti a to prohlubuje pocit přetíženosti.

3.4.1.2 Perfekcionistická rodina

Dvořák (2004) popisuje, že v takové rodině se vztah rodičů k dětem projevuje více úzkostí než láskou. Je preferováno to, jak se mají děti chovat, než to, jak se cítí a co potřebují. Dále mluví o podmíněné a nepodmíněné lásce, tzn. že rodiče přijímají děti takové, jaké jsou (nepodmíněně), ale při snaze o výchovu to překrývají podmíněností (mám tě ráda, jen když jsi hodný).

Dítě v takové rodině bývá pod neustálým tlakem, má pocit nedostatečnosti, když se mu něco nepovede, a nezáleží na jeho schopnostech a možnostech. Dítě je přesvědčeno, že musí naplnit očekávání, dostává se do permanentní psychické zátěže a propadá úzkosti a vyčerpání.

4 Praktická část práce

4.1 Střední škola dostihového sportu a jezdeckví

Na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví pracuji šest let jako učitel odborného výcviku. Po celou tuto dobu se aktivně účastním závěrečných zkoušek, proto jsem si vybral jako téma „Analýza praktické části závěrečných zkoušek na konkrétní střední odborné škole“. Níže, v praktické části, pomocí tabulek a grafů porovnám a zhodnotím výsledky tří ročníků oboru vzdělání (41-53-H/02) Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport.

4.1.1 Z historie školy

Střední škola dostihového sportu a jezdeckví sídlí v těsném sousedství závodiště ve Velké Chuchli již více než 60 let a proto si dovoluji poskytnout trochu informací z její historie i současnosti. Škola navázala na předchozí vzdělávací instituce tohoto druhu u nás. V roce 1946 byla z podnětu Československého Jockey Clubu založena ve Velké Chuchli pokračovací učňovská škola jezdců, ze které později vznikla učňovská škola zemědělská. Prvním sídlem školy byla Trnová u Prahy. V roce 1955 byla výuka přemístěna do Malé Chuchle. To již ale vyrůstala budova dnešní školy, kde byla výuka v učebním oboru chovatel koní - jezdec z povolání zahájena ve školním roce 1956/57. V roce 1962 vzniklo zemědělské odborné učiliště, které se dále zabývalo přípravou mladých adeptů dostihového sportu. Po roce 1974 bylo zřízeno i dálkové studium, které dosud umožňuje řadě významných pracovníků chovu koní a dostihového sportu získat potřebnou kvalifikaci. V roce 1991 bylo ze stávajícího zemědělského odborného učiliště zřízeno Ministerstvem zemědělství České republiky střední odborné učiliště zemědělské, které bylo pověřeno zajišťováním přípravy v učebním oboru Jezdec a ošetřovatel dostihových koní v denním, dálkovém a externím studiu. Od školního roku 1994/95 pak bylo v učilišti otevřeno nástavbové studium Trenérství dostihových a sportovních koní a rekvalifikační studium pro absolventy středních škol s maturitou se stejným zaměřením. V souvislosti se zavedením výuky čtyřletého oboru vzdělání

Chovatelství se zaměřením na dostihový sport, který se začal vyučovat ve školním roce 2007/08, došlo v roce 2006 ke změně názvu školy na Střední školu dostihového sportu a jezdeckví. Od 1. září 2010 začala výuka dosavadního oboru Jezdec a ošetřovatel dostihových koní pod vlastním školním vzdělávacím programem s názvem Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport. Proto je tato škola, jako jediná v České republice, komplexním vzdělávacím zařízením pro přípravu dostihových jezdců a vedoucích pracovníků na úseku chovu a tréninku dostihových a sportovních koní. Za dobu své existence vychovala více než tisíc absolventů, z nichž řada se stala významnými žokeji a trenéry.

4.1.2 Obory na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví

4.1.2.1 Jezdec a chovatel koní se zaměřením na dostihový sport

Tříletý obor vzdělání pro chlapce a děvčata, kteří úspěšně ukončili základní vzdělání. Nabízí se možnost dálkového studia pro uchazeče z praxe. Studium je ukončeno závěrečnou zkouškou (výuční list).

4.1.2.2 Chovatelství se zaměřením na dostihový sport

Čtyřletý obor vzdělání pro chlapce a děvčata, kteří úspěšně ukončili základní vzdělání, mají studijní předpoklady a zájem o zvířata a koně. Z tohoto oboru se nabízí i možnost pokračovat ve studiu na vyšších odborných a vysokých školách. Studium je ukončeno maturitní zkouškou (maturitní vysvědčení).

4.1.2.3 Trenérství dostihových a sportovních koní (nástavbové studium)

Tříletý nástavbový studijní obor pro absolventy oboru vzdělání Jezdec a chovatel koní a příbuzných oborů. Studium je dálkové, zakončené maturitní zkouškou (maturitní vysvědčení).

4.2 Profil absolventa oboru (41-53-H/02)

Absolvent se umí správně jazykově vyjadřovat. Ovládá základní prostředky stylu prostě sdělovacího, administrativního a odborného. V jejich rámci je schopen přiměřeně komunikovat. Umí se vyjadřovat v cizím jazyce v běžných komunikativních situacích, umí číst jednoduché texty a rozumí jim.

Ovládá základy matematiky, má představy o přírodních jevech včetně jejich aplikace na potřeby praxe. Má základní poznatky o současném rozvoji vědy a techniky, o základech automatizace, elektronizace a výpočetní techniky.

Uvědomuje si význam a poslání práva ve společnosti, má přehled o právech a povinnostech občana a uplatňuje je ve svém životě. Dovede se orientovat v celé oblasti chovu koní a dostihovém sportu. Umí ošetřovat jednotlivé kategorie koní, sledovat jejich růst a vývoj.

Dovede připravit a upravovat krmiva, smyslově posuzovat jejich kvalitu, krmit jednotlivé kategorie koní a orientovat se v zásadách uskladnění krmiv. Je schopen odborně obsluhovat technická zařízení a stájovou mechanizaci v chovu koní.

Umí rozpoznat příznaky onemocnění koní, dovede posoudit zdravotní stav, příčiny onemocnění a poskytnout jim první pomoc. Je schopen podle pokynu veterinárního lékaře provádět příslušná zooveterinární opatření. Zná zásady karantény, přípravy a používání dezinfekčních prostředků.

Umí posuzovat exteriér koní a asistovat při kování koní. Umí připravovat mladé koně pod sedlo a v sulce, podle pokynů trenéra připravovat koně pro rovinné, překážkové a klusácké dostihy a jezdit koně v dostizích.

Dovede hodnotit množství a kvalitu vykonané práce, vypočítat odměnu za vykonanou práci, vést prvotní chovatelskou evidenci, dostihovou evidenci a běžné provozní záznamy. Zná základní vztahy chovu koní a dostihového sportu

k životnímu prostředí a zásady jeho ochrany před možnými negativními vlivy. Dovede své pracovní činnosti vykonávat tak, aby životní prostředí nenarušoval, ale naopak přispíval k jeho zlepšení. Dodržuje zásady a předpisy ochrany a bezpečnosti práce, hygieny práce, předpisy protipožární ochrany a umí zacházet s protipožárním zařízením.

4.3 Odborný výcvik

Školní vzdělávací program má jako obecný cíl vyučovacího předmětu oboru vzdělávání 41-53-H/02 jezdec a chovatel se zaměřením na dostihový sport zejména:

Vyučovací předmět odborný výcvik odborně připravuje žáky, aby byli schopni po ukončení přípravy v tomto oboru vzdělání na základě odborných vědomostí a dovedností vykonávat pracovní činnosti jezdce a ošetřovatele dostihových koní samostatně, aktivně a kvalitně. Jeho posláním je, aby si žáci osvojili dovednosti a návyky vyplývající z profilu absolventa a dovedli na požadované profesionální úrovni provádět práce v chovu koní a dostihovém sportu, bezpečně pracovat se stroji a zařízeními a udržovat je. Dále naučit žáky produktivním způsobům práce, dodržovat předpisy o ochraně zdraví, bezpečnosti při práci a péči o životní prostředí. Seznámit je se základními dovednostmi, v chovu koní a dostihovém provozu, plemenářskou evidencí, chovatelskou technikou, výživou a krměním koní, významnými plemeny i zásadami veterinární prevence a příznaky běžných onemocnění koní, umožnit jim dle individuálních schopností podílet se na chodu stáji zabývajících se chovem nebo tréninkem koní.

Obecným cílem předmětu je použít získané vědomosti z teoretických odborných předmětů (např. Chov koní, Teorie jízdy, Technická zařízení, Výživa a krmivářství, apod.) a aplikovat je na konkrétní situace, např. měření a vážení koní, popisování zevnějšku včetně grafického popisu zbarvení, čištění, mytí a ošetřování koní, posouzení kvality krmiv a krmění koní i při chovu klisen a odchovu hříbat a mladých koní, příprava sportovních a dostihových koní, účast v dostizích a sportovních soutěžích.

4.4 Odborné kompetence

Odborné kompetence tvoří souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležitými prvky jak v osobním, tak i profesním životě. Smyslem a cílem školy je vybavit žáky souborem odborných kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je co možná nejlépe pro další uplatnění v daném oboru.

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání 41-53-H/02 Jezdec a chovatel koní uvádí jako základní odborné kompetence zejména: Vykonávat pracovní činnosti v chovu koní, tzn. aby absolventi ošetřovali jednotlivé kategorie koní, sledovali jejich růst a vývin; připravovali krmiva pro jednotlivé kategorie koní, smyslově posuzovali krmiva a jednotlivá krmiva vhodně uskladňovali; obsluhovali a pečovali o technická (chovatelská a výcviková) zařízení a stájovou mechanizaci v chovu koní, ošetřovali postrojový a sedlový materiál; pečovali o zdraví koní, posuzovali jejich zdravotní stav a rozpoznali příznaky a příčinu běžných onemocnění a dovedli poskytnout první pomoc, asistovali při veterinárních zákrocích a ošetřovali koně dle pokynů veterináře; poskytovali odbornou péči o kopyta, asistovali při podkování koní; poznávali a využívali různá plemena koní ve všech oblastech využití koní; zajišťovali reprodukci koní a odchov hříbat s přihlédnutím k jeho významu pro další využití koně.

Vykonávat pracovní činnost v jednotlivých disciplínách jezdeckví, tzn. aby absolventi vykonali základní a speciální výcvik jezdce; používali zařízení a pomůcky pro jízdu na koni a v zápřeži; prováděli základní a speciální výcvik koní pro práci pod sedlem i v zápřeži; připravovali mladé koně pro práci pod sedlem i v zápřeži; realizovali trénink koní pro jednotlivé sportovní a dostihové disciplíny a ostatní způsoby využití koní; absolvovali dostihy či soutěže podle svého zaměření; připravovali koně ke zkouškám výkonnosti; řídili se pravidly jezdeckých subjektů podle svého zaměření.

Vykonávat provozní činnosti s chovem a využitím koní, tzn. aby absolventi: vedli chovatelskou evidenci a evidenci spojenou s využitím koní pro ostatní účely a další běžné provozní záznamy; pečovali o pracovní a životní prostředí, respektovali specifika chovu koní v podmínkách ekologického zemědělství; při práci uplatňovali kladný vztah a zodpovědný přístup ke zvířatům, zabezpečovali pohodu zvířat (welfare).

Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci, tzn. aby absolventi: chápali bezpečnost práce jako nedílnou součást péče o zdraví své i spolupracovníků (i dalších osob vyskytujících se na pracovišti, např. zákazníků, klientů, návštěvníků) i jako součást řízení jakosti a jednu z podmínek získání či udržení certifikátu jakosti podle příslušných norem; znali a dodržovali základní právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární prevenci; osvojili si zásady a návyky bezpečné a zdravé neohrožující pracovní činnosti včetně zásad ochrany zdraví při práci u zařízení se zobrazovacími jednotkami (monitory, displeje apod.), rozpoznali možnost nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a byli schopni zajistit odstranění závad a možných rizik; znali systém péče o zdraví pracujících (včetně preventivní péče, uměli uplatňovat nároky na ochranu zdraví v souvislosti s prací, nároky vzniklé úrazem nebo poškozením zdraví v souvislosti s vykonáváním práce); byli vybaveni vědomostmi o zásadách poskytování první pomoci při náhlém onemocnění nebo úrazu a dokázali první pomoc sami poskytnout.

Usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb, tzn. aby absolventi: chápali kvalitu jako významný nástroj konkurenceschopnosti a dobrého jména podniku; dodržovali stanovené normy (standarty) a předpisy související se systémem řízení jakosti zavedeným na pracovišti; dbali na zabezpečování pramenů (standardů) kvality procesů, výrobků nebo služeb, zohledňovali požadavky klienta (zákazníka, občana).

Jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje, tzn. aby absolventi: znali význam, účel a užitečnost vykonávané práce, její finanční, popř. společenské ohodnocení; zvažovali při plánování a posuzování určité činnosti

(v pracovním procesu i v běžném životě) možné náklady, výnosy a zisk, vliv na životní prostředí, sociální dopady; efektivně hospodařili s finančními prostředky; nakládali s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami ekonomicky a s ohledem na životní prostředí.

4.5 Jednotné zadání závěrečných zkoušek

Jezberová (2012) uvádí, že se jedná o reformu závěrečných zkoušek a jednotná zadání se připravují pro každý obor s výučním listem. Aby zadání odpovídalo potřebám praxe a vycházelo ze současné technologické úrovně, tvoří je a spolupracují na něm jak ředitelé škol, učitelé, kteří daný obor vyučují, tak i zástupci zaměstnavatelů.

Podnět ke sjednocování závěrečných zkoušek přišel ze škol, které učební obory vyučují. Od roku 2003/2004 se jednotné zadání začalo zkoušet jen v několika oborech s výučním listem. Reformu závěrečné zkoušky má na starosti Národní ústav pro vzdělávání a řídí jej MŠMT. Projekt, který se reformou zabývá, se jmenuje *Nové Závěrečné zkoušky 2*.

Novela školského zákona vstoupila v platnost 1. května 2015 a od školního roku 2014/2015 skládají všichni absolventi učebních oborů závěrečné zkoušky podle jednotného zadání.

4.6 Závěrečné zkoušky

Závěrečná zkouška je na střední škole zakončené výučním listem vyvrcholením tříletého snažení žáků. Vědomosti a dovednosti, které si během těchto let osvojili a které odpovídají profilu absolventa, by pak měli žáci předvést právě u této zkoušky.

Závěrečné zkoušky v řádném termínu ve školním roce 2013/14 se zúčastnilo 21 žáků, z toho bylo 19 dívek a 2 chlapci.

Tabulka č. 1 – Seznam žáků ve školním roce 2013/14

	Jméno	ZZ Písemná	ZZ Praktická	ZZ Ústní
1	Pavla Ad..	4	2	4
2	Petra Ba...	3	3	3
3	Kateřina Bu...	3	2	1
4	Iveta Fu...	3	4	4
5	Pavla Há...	3	2	4
6	Michaela Ha...	3	3	3
7	Jiří He...	3	1	3
8	Lucie Ji...	3	4	2
9	Tereza Ju...	2	2	1
10	Denisa Kl...	2	3	2
11	Barbora Ko...	4	3	2
12	Hanka Kr...	2	1	3
13	Dominika Le...	3	2	4
14	Simona Li...	3	3	2
15	Filip Ma	3	3	3
16	Eva Me...	3	2	4
17	Jana Mi...	3	3	4
18	Michaela Mu...	3	1	3
19	Marie Pi...	3	3	4
20	Veronika Vi...	3	4	4
21	Adéla Za...	3	2	3

Zdroj: vlastní zpracování

Závěrečné zkoušky v řádném termínu ve školním roce 2014/15 se zúčastnilo 9 žáků, z toho bylo 7 dívek a 2 chlapci.

Tabulka č. 2 – Seznam žáků ve školním roce 2014/15

	Jméno	ZZ Písemná	ZZ Praktická	ZZ Ústní
1	Eliška Bu...	3	3	4
2	Markéta Ry...	4	4	3
3	Sandra Se...	3	4	3
4	Andrea So...	3	3	3
5	Michaela Ša...	4	4	4
6	Jiří Št...	2	1	1
7	Markéta Te...	4	2	3
8	Dominik Ur...	2	2	1
9	Gabriela Zí...	4	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

Závěrečné zkoušky v řádném termínu ve školním roce 2015/16 se zúčastnilo 17 žáků, z toho bylo 15 dívek a 2 chlapci.

Tabulka č. 3 – Seznam žáků ve školním roce 2015/16

	Jméno	ZZ Písemná	ZZ Praktická	ZZ Ústní
1	Barbora Bl...	2	1	1
2	Patrik Bo...	4	2	4
3	Patricie Cs...	3	3	3
4	Kristýna Hl...	3	2	4
5	Denisa Ho...	4	4	3
6	Michal Hr...	3	1	2
7	Nela Ji...	3	1	3
8	Sarah Ky...	3	2	4
9	Michaela Le...	3	1	2
10	Michaela Mi...	3	3	2
11	Simona Mo...	2	1	2
12	Nikola Mo...	3	2	2
13	Pavčina No...	4	4	2
14	Lucie Po...	3	3	3
15	Marie Sy...	3	2	3
16	Lucie Za...	2	1	1
17	Gabriela Ži...	3	2	2

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.1 Písemné závěrečné zkoušky

4.6.1.1 Organizace písemné závěrečné zkoušky

Zadávání závěrečné zkoušky probíhalo v souladu s platnou legislativou (vyhláška č. 47/2005 Sb. a její novela č. 36/2014 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem).

Pro písemnou zkoušku ředitel školy převezme z jednotného zadání nejméně 3 témata, z nichž si žák jedno téma zvolí. Písemná zkouška trvá nejdéle 240 minut.

4.6.1.2 Analýza písemné závěrečné zkoušky

Tabulka č. 4 – Přehled známek ve školním roce 2013/14

2013/14	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	0	0	0	0%
2 - chvalitebně	0	3	3	14%
3 - dobře	2	14	16	76%
4 - dostatečně	0	2	2	10%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 5 – Přehled známek ve školním roce 2014/15

2014/15	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	0	0	0	0%
2 - chvalitebně	2	0	2	22%
3 - dobře	0	3	3	33%
4 - dostatečně	0	4	4	44%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

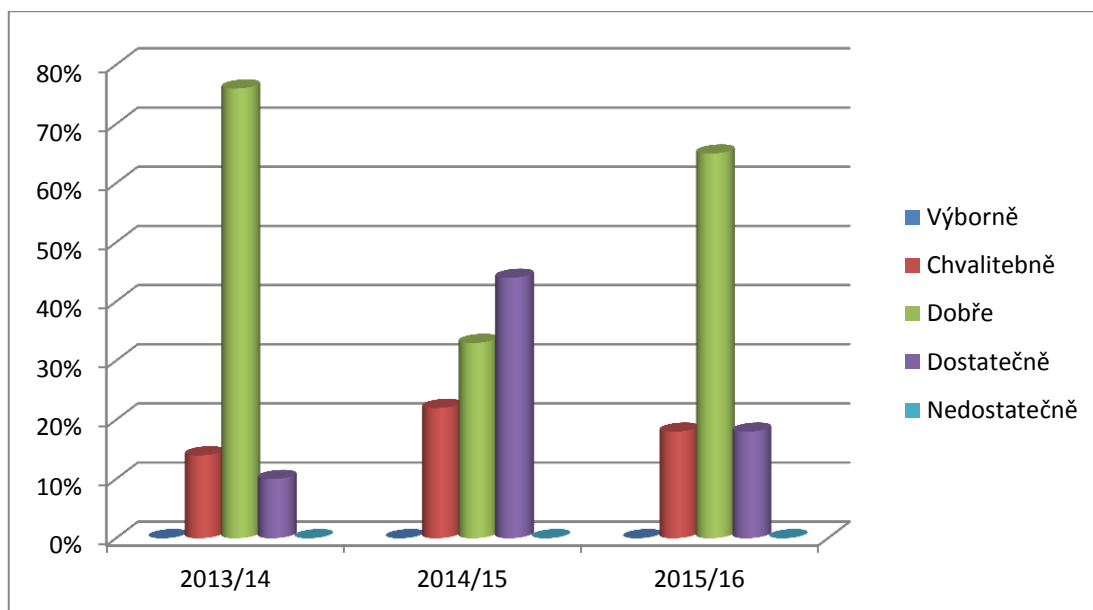
Tabulka č. 6 – Přehled známek ve školním roce 2015/16

2015/16	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	0	0	0	0%
2 - chvalitebně	0	3	3	18%
3 - dobře	1	10	11	65%
4 - dostatečně	1	2	3	18%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Znázorněné tabulky a níže uvedený graf dokazují, že žákům dělá písemná závěrečná zkouška největší problém. V hodnocených ročnících se sice neobjevuje žádná nedostatečná, ale také ani jedna výborná.

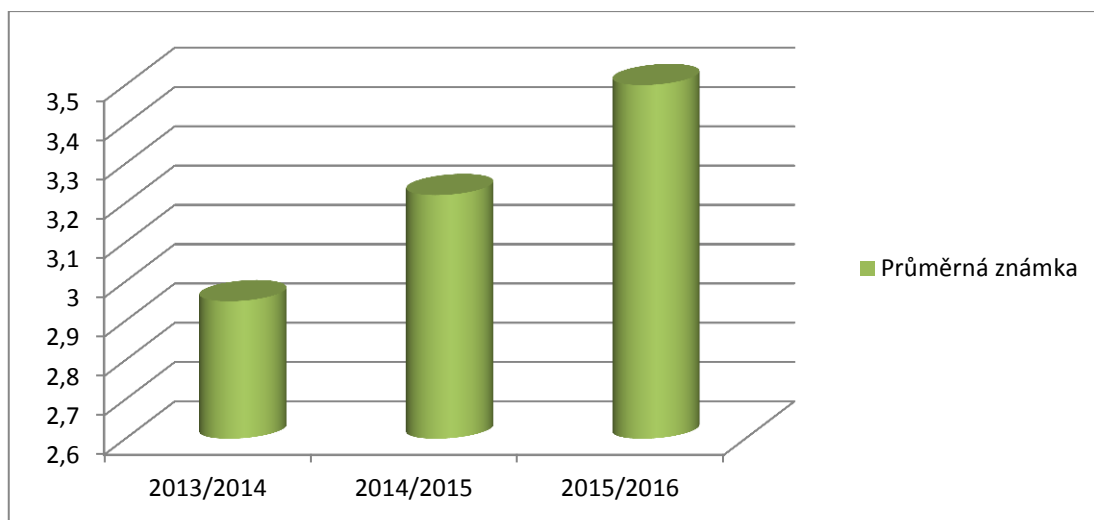
Graf č. 1 – Procentuální znázornění známek všech tří ročníků

Zdroj: vlastní zpracování

Nejvíce zastoupená je známka dobře. Nejhůře z uvedených dopadl školní rok 2014/15, kdy převažovala známka dostatečně, což dokazuje i průměrná známka třídy 3,22 oproti školnímu roku 2013/14 (2,95) a školnímu roku 2015/16 (3).

Graf č. 2 – Porovnání průměrných známek z písemné závěrečné zkoušky

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.2 Ústní závěrečné zkoušky

4.6.2.1 Organizace ústní závěrečné zkoušky

Pro ústní zkoušku ředitel školy převezme z jednotného zadání 25 až 30 témat, z nichž si žák jedno téma vylosuje. Ke každému tématu ústní zkoušky je přiřazena jedna otázka z Obecného přehledu ze světa práce. Celkové hodnocení závěrečné zkoušky Hodnocení a klasifikace závěrečné zkoušky probíhá v souladu s § 4 vyhlášky č. 47/2005 Sb. a její novelizace.

4.6.2.2 Analýza ústní závěrečné zkoušky

Tabulka č. 7 – Přehled známek ve školním roce 2013/14

2013/14	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	0	2	2	10%
2 - chvalitebně	0	4	4	19%
3 - dobře	2	5	7	33%
4 - dostatečně	0	8	8	38%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 8 – Přehled známek ve školním roce 2014/15

2014/15	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	2	0	2	22%
2 - chvalitebně	0	1	1	11%
3 - dobře	0	4	4	44%
4 - dostatečně	0	2	2	22%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

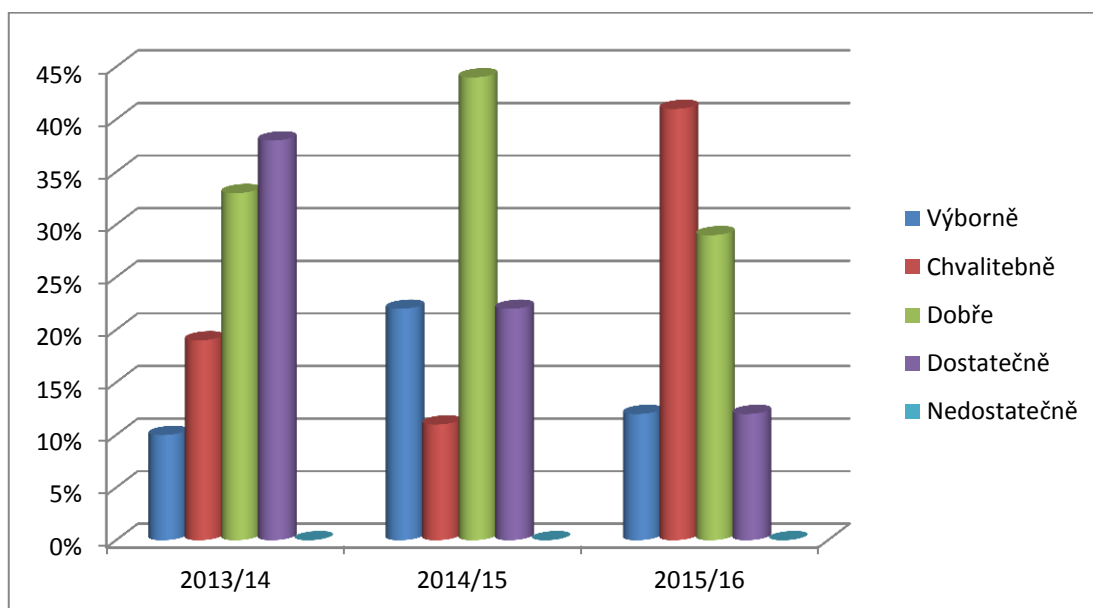
Tabulka č. 9 – Přehled známek ve školním roce 2015/16

2015/16	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	0	2	2	12%
2 - chvalitebně	1	6	7	41%
3 - dobře	0	5	5	29%
4 - dostatečně	1	2	3	18%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Při hodnocení ústní závěrečné zkoušky je nejčastější známkou dobře (stejně jako u písemné závěrečné zkoušky), ale své zastoupení zde má i známka výborně a chvalitebně. Z hodnocení těchto výsledků je patrné, že se žáci vyjadřují raději verbálně (ústně) než písemně.

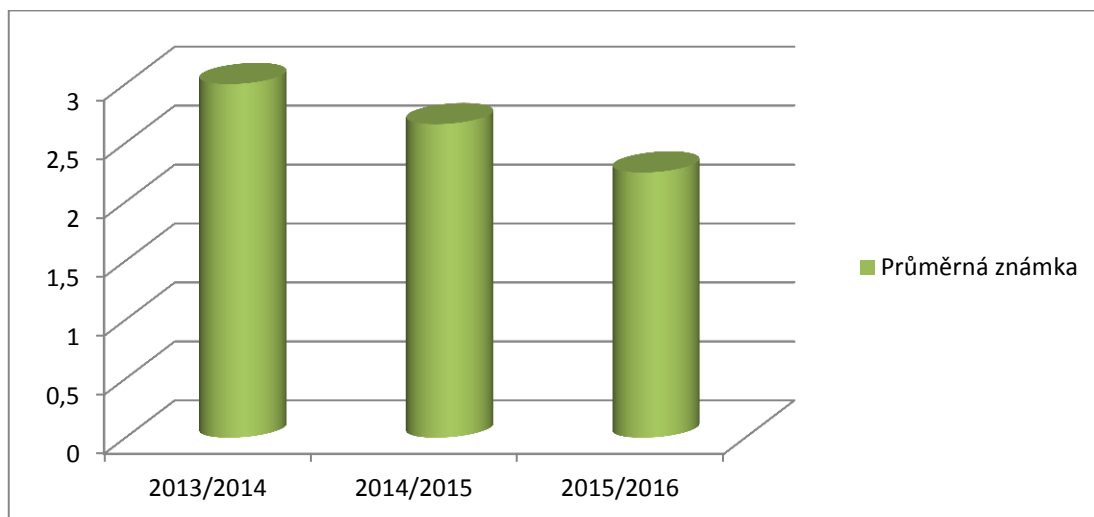
Graf č. 3 – Procentuální znázornění známek všech tří ročníků

Zdroj: vlastní zpracování

Průměrná známka ústní závěrečné zkoušky školního roku 2015/16 dopadla nejlépe s hodnotou 2,25. Další školní roky dosáhli žáci na hodnotu 2,66 (14/15) a 3 (13/14).

Graf č. 4 – Porovnání průměrných známek z ústní závěrečné zkoušky

Zdroj: vlastní zpracování

4.6.3 Praktické závěrečné zkoušky

4.6.3.1 Organizace praktické závěrečné zkoušky

Pro praktickou zkoušku ředitel školy převezme z jednotného zadání libovolný počet témat. Pokud je stanoveno více než jedno téma, žák si jedno téma vylosuje.

4.6.3.2 Analýza praktické závěrečné zkoušky

Tabulka č. 10 – Přehled známek ve školním roce 2013/2014

2013/14	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	1	2	3	14%
2 - chvalitebně	0	7	7	33%
3 - dobře	1	7	8	38%
4 - dostatečně	0	3	3	14%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 11 – Přehled známek ve školním roce 2014/15

2014/15	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	1	0	1	11%
2 - chvalitebně	1	2	3	33%
3 - dobře	0	2	2	22%
4 - dostatečně	0	1	1	11%
5 - nedostatečně	0	2	2	22%

Zdroj: vlastní zpracování

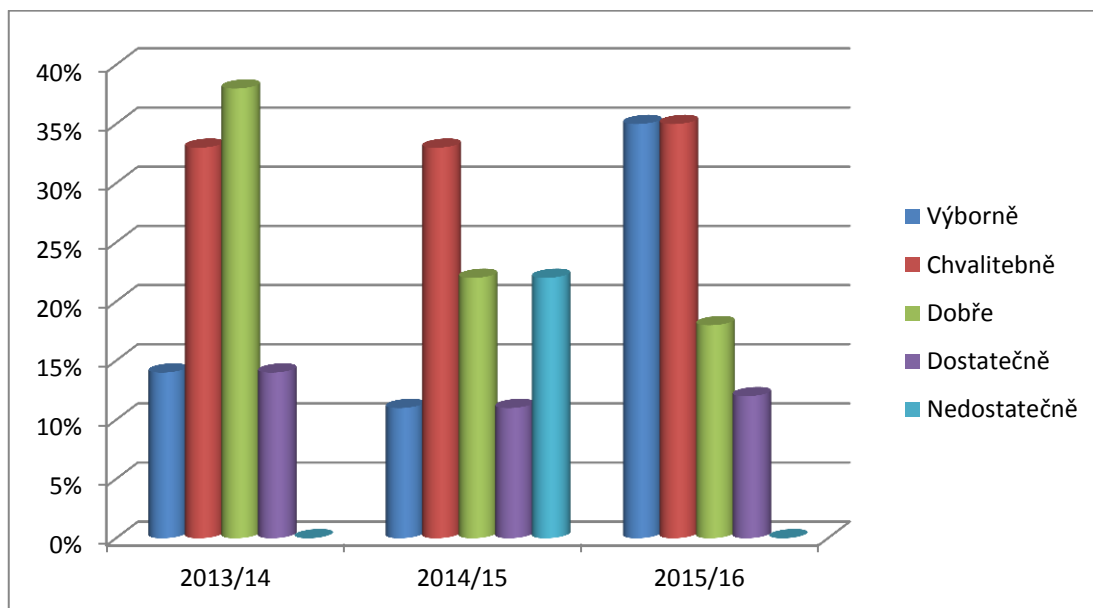
Tabulka č. 12 – Přehled známek ve školním roce 2015/16

2015/16	chlapci	dívky	celkem	průměr
1 - výborně	1	5	6	35%
2 - chvalitebně	1	5	6	35%
3 - dobře	0	3	3	18%
4 - dostatečně	0	2	2	12%
5 - nedostatečně	0	0	0	0%

Zdroj: vlastní zpracování

Při praktické závěrečné zkoušce je nejvíce zastoupena známka chvalitebně. Z tabulek a grafů je pro mě překvapující, že známka nedostatečně se objevuje u praktické části, protože si myslím, že u žáků je tato část asi nejoblíbenější ze všech a žáci na ni bývají dobře připraveni.

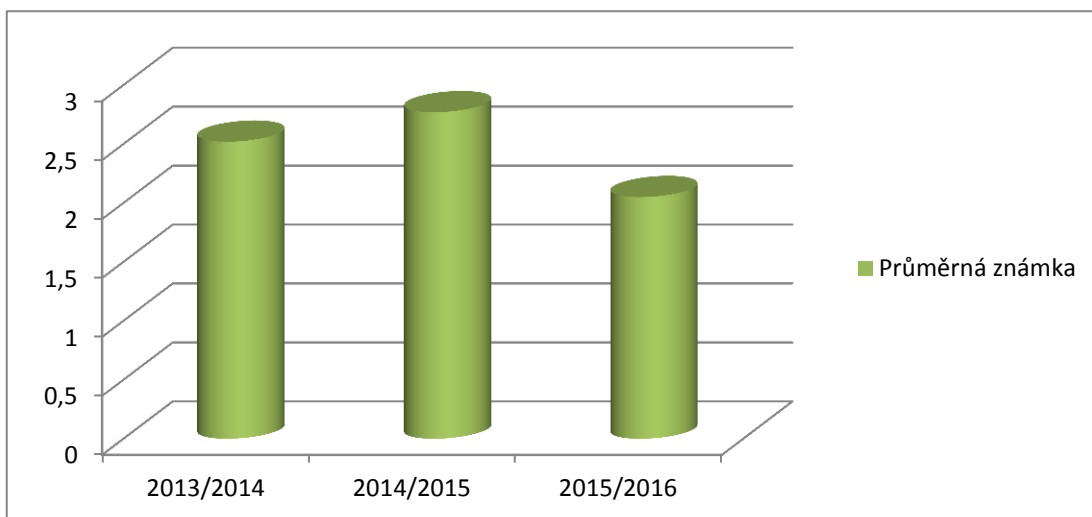
Graf č. 5 – Procentuální znázornění známek všech tří ročníků

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové hodnocení prokazuje i průměrná známka, která označuje jako nejsilnější školní rok 2015/16 (2,05) oproti školním rokům 2013/14 (2,52) a 2014/15 (2,77).

Graf č. 6 – Porovnání průměrných známek z praktické závěrečné zkoušky

Zdroj: vlastní zpracování

5 Zhodnocení výsledku

Analýzu závěrečných zkoušek jsem prováděl na Střední škole dostihového sportu a jezdeckví v Praze - Velké Chuchli v oboru vzdělávání 41-53-H/02 Jezdec a chovatel dostihových koní, kde pracuji jako učitel odborného výcviku a byl jsem zkouškám osobně přítomen. Veškeré údaje jsou použity z archivu školy a pocházejí z let 2016, 2015 a 2014. Všechny tři ročníky prováděly závěrečné zkoušky podle jednotného zadání závěrečných zkoušek.

Praktická závěrečná zkouška dopadla u všech tří ročníků nejlépe. Nejvíce zastoupená je známka chvalitebně, která u každého školního roku převyšuje 30%, což dokazuje, že žáci mají dobře osvojené senzomotorické dovednosti. Nejlépe dopadl školní rok 2015/16, kde se známka výborně dostala na 35%. V tomto ročníku také bylo zastoupeno nejvíce žáků (10), kteří se v průběhu roku prosazovali jak v žákovských dostizích, tak v dostizích s profesionálními jezdci. Většina žáků třetích ročníků vykonává odborný výcvik u renomovaných profesionálních trenérů, mezi které patří např. několikanásobní vítězové Velké pardubické Josef Váňa nebo Václav Chaloupka a jiní špičkoví trenéři. V těchto stájích si žáci prohlubují a vylepšují dovednosti, které získali při odborném výcviku ve školní stáji, setkávají se s profesionálními jezdci, od kterých také získávají mnoho zkušeností a cenných rad. Při práci s koňmi je důležitá psychická i fyzická odolnost, kterou by měli absolventi disponovat. Drtivá většina žáků, kteří se dostali až k závěrečné zkoušce a zvládli ji na výborně až dobře, zůstává nadále v oboru a bez větších problémů se začlení do profesního života. Někteří z těchto pak zůstávají v oboru v České republice a jiní odcházejí pracovat do zahraničí, kde bývá vysoká poptávka po českých ošetrovatelích a pracovních jezdcích. Bohužel na to doplácí domácí dostihový provoz, ale finanční ohodnocení pracovníků u nás a v zahraničí je nesrovnatelné.

Nejhůře z hodnocených dopadl opět (stejně tak u písemných ZZ) školní rok 2014/15, kdy dokonce z celkového počtu 9 žáků byly dvě žákyně ohodnoceny nedostatečně! Dle mého názoru mělo velký vliv, že se k závěrečným zkouškám dostalo pouze 9 žáků a v tak malém kolektivu se nevyvinula potřebná cílevědomost

a zdravá soutěživost, která k této práci neodmyslitelně patří. Dalším negativním faktorem při závěrečných zkouškách bývá nervozita, kterou někdo trpí více, někdo méně. Proto je důležité, aby zkušební komise byla složena ze zkušených pedagogů a odborníků, kteří by měli svým přístupem a postupy při zkoušení žákům dodat klid a sebedůvěru.

6. Závěr

Cílem práce bylo zhodnotit závěrečné zkoušky z let 2013 až 2015, dále pak porovnat výsledky chlapců a dívek jednotlivých ročníků a samotné ročníky mezi sebou. Výsledky ukázaly, že závěrečné zkoušky dopadly průměrně. Všechny tři porovnávané ročníky se při všech zkouškách pohybovali mezi průměrnou známkou 2,5 až 3.

Také je z výsledků patrné, že žákům střední školy zakončené výučním listem dělá největší problém písemná závěrečná zkouška, která svou průměrnou známkou dopadla nejhůře. Oproti tomu praktická závěrečná zkouška dopadla pro žáky nejlépe. Žáci ukázali, že za tři roky strávené na škole si při odborném výcviku nebo na smluvních pracovištích dobře osvojili potřebné dovednosti a vědomosti. Zkouška také ukázala, že se žáci naučili dovednostem a návykům, které také v souladu s BOZ předvedli.

V současné době se na střední školy zakončené výučním listem hlásí stále méně žáků. To může mít pro obor Jezdec a chovatel koní negativní dopad, jelikož je to velice specifický obor. Většina žáků nastupujících na naši školu si často ani neuvědomuje, že kůň není stroj, který se dá kdykoli vypnout. Práce jezdce a ošetřovatele koní je časově hodně náročná. Soboty, neděle a svátky jsou její nedílnou součástí. Mladí lidé se také chtějí bavit, což je v jejich věku pochopitelné, ale ráno vstát, jít do práce nakrmit a ošetřit koně, to umí jen málo z nich. Profese je i značně psychicky náročná, člověk musí být při práci s koňmi neustále ve střehu, ošetřuje koně, kteří mohou mít i milionovou hodnotu, což na klidu nepřidá. Následkem těchto důvodů přibývá žáků, kteří „nevydrží“ a změni obor.

Pro mne, jako učitele odborného výcviku, proto není těžké naučit žáka návykům a dovednostem, ale je stále obtížnější žáka motivovat. Za největší motivaci považuji to, že já sám mám k práci pozitivní vztah. Snažím se být pro žáky dobrým příkladem a i tím je získat a nadchnout pro toto náročné, ale krásné povolání.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

DVOŘÁK, Ladislav S. *Obejměte své vnitřní dítě*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004. 182 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 80-7178-880-5.

DVOŘÁČEK, Jiří. *Pedagogika pro učitele odborných předmětů*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2005. 304 s. ISBN 80-245-0886-9.

DYTRTOVÁ, Radmila a KRHUTOVÁ, Marie. *Učitel: příprava na profesi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. 121 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2863-6.

HANUŠOVÁ, Marie. *Psychologie pro poradce: textová studijní opora*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, 2014. 71 s. ISBN 978-80-213-2456-5.

HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 280 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1168-3.

JEZBEROVÁ, Romana. *Závěrečná zkouška podle jednotného zadání ve škole: školní rok 2011/2012*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. 25 s. ISBN 978-80-87063-71-2.

KALHOUS, Zdeněk a kol. *Školní didaktika*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

KAŠPAROVÁ, Jana a kol. *Metodika tvorby školních vzdělávacích programů SOŠ a SOU*. 1. upr. vyd. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. 120 s. ISBN 978-80-87652-05-3.

KOHOUTEK, Rudolf a OURODA, Karel. *Psychologie osobnostních typů učitele*. Brno: CERM, 2000. 19 s. Item. Společenské vědy; NZ 46. ISBN 80-7204-176-2.

KŘÍŽ, Emil. *Didaktika praktického vyučování pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory: textová studijní opora, součást modulu řízeného samostudia pro učitelství odborných předmětů a učitelství praktického vyučování*. Vyd. 3. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Katedra pedagogiky, 2010. 60 s. ISBN 80-213-1322-6.

NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Academia, 2009. 620 s. ISBN 978-80-200-1680-5.

OUDOVÁ, Drahomíra. *Sociální psychologie: textová studijní opora*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita v Praze, Institut vzdělávání a poradenství, 2014. 84 s. ISBN 978-80-213-2457-2.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009. 271 s. ISBN 978-80-7367-567-7.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7.

SLAVÍK, Milan a MILLER, Ivan. *Oborová didaktika pro zemědělství, lesnictví a příbuzné obory: textová studijní opora - součást modulu řízeného samostudia pro učitelství odborných předmětů*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Katedra pedagogiky, 2004. 116 s. ISBN 80-213-1145-2.

Elektronické zdroje

Zákon o pedagogických pracovnících [online 11. 2. 2017] [cit. 11. 2. 2017] dostupné na: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/zakon-o-pedagogickych-pracovnicich-1>

Školský zákon [online 12. 11. 2016] [cit. 12. 11. 2016] dostupné na: <http://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-v-konsolidovanem-zneni-ucinnem-od-1-9-2016>

Rámcový vzdělávací program pro obor 41 – 53 – H/02 Jezdec a chovatel koní [online 11. 2. 2017] [cit. 11. 2. 2017] dostupné na: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%204153H02%20Jezdec%20a%20chovatel%20koni.pdf>

Stránky Střední školy dostihového sportu a jezdeckví [online 11. 1. 2017] [cit. 12. 1. 2017] dostupné na: <http://www.dostihovaskola.cz/>